

ទិដ្ឋភាពរបស់អង្គការ សេដ្ឋកិច្ច កសិកម្ម និងការអភិវឌ្ឍជនបទ

ខែមករា ឆ្នាំ ២០០៩

អំពីវិស័យកសិកម្មប្រទេសកម្ពុជា

- សង្គមកសិកម្ម: ប្រជាជន ៧៥% ពឹងអាស្រ័យលើវិស័យកសិកម្ម
- ចំនួនប្រជាជនសរុប: ១៤ លាននាក់
- ផ្ទៃដីដែលអាចដាំដុះបាន: មានទំហំ ៦ ទៅ ៦.៥ លានហិកតា។ ហើយផ្ទៃដីដែលបានធ្វើការដាំដុះជាក់ស្តែង: មានទំហំ ៣ ទៅ ៣.៥ លានហិកតា។
- ចំនួនផ្ទៃដីកម្មសិទ្ធិជាមធ្យម: ១.២ ហិកតាក្នុងមួយគ្រួសារ (សមាជិក ៥ នាក់)
- គ្រួសារប្រជាជនចំនួនច្រើនជាង ៨០% មានដីតិចជាង ២ ហិកតា
- កសិករក្រីក្រ ជាពិសេសកសិករធ្វើស្រែ គឺមានចំនួនច្រើនលើសលុប

អំពីអង្គការ សេដ្ឋកិច្ច

- សេដ្ឋកិច្ច បានបង្កើតឡើងនៅខែសីហា ឆ្នាំ ១៩៩៧ ដោយជនជាតិខ្មែរចំនួន ៧ នាក់និងដោយមានការផ្ដួចផ្ដើមគំនិតដំបូងពី អង្គការបារាំង ប្រេត (GRET)
- បេសកកម្មរបស់យើងគឺដើម្បីកសាង *“សង្គមកម្ពុជាមួយ ដែលគ្រួសារកសិករ មានជីវភាពធូរធារ មានការសហការគ្នាទៅវិញទៅមក មានសិទ្ធិ និងអំណាចគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងការ សម្រេចចិត្តទៅលើជោគវាសនា របស់ខ្លួន ហើយនិងមានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ ក្នុងការ ផ្គត់ផ្គង់នូវស្បៀងអាហារប្រកប ដោយសុខភាព ដល់សង្គមកម្ពុជាទាំងមូល”* ។

ទិដ្ឋភាពនៃកម្មវិធីស្តុលរបស់អង្គការ សេដ្ឋកិច្ច

- កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន សេដ្ឋកិច្ច: ការពង្រឹងសមត្ថភាព គាំទ្រការគ្រប់គ្រង និង ភាពជាអ្នកដឹកនាំ ទៅដល់គ្រួសារកសិករក្រីក្រ
- កម្មវិធីសហគ្រាស សេដ្ឋកិច្ច ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍សង្គម: ការអភិវឌ្ឍន៍ទីផ្សារសម្រាប់ផលិតផលរបស់កសិករ ជាពិសេសផលិតផលសរីរាង្គ (តាមគោលការណ៍ធម្មជាតិ) និងផ្តល់ការគាំទ្រទាក់ទងទៅនឹងពាណិជ្ជកម្ម និងទីផ្សារទៅដល់សហគមន៍

- វិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ច ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន៖ ពង្រឹងសមត្ថភាពយុវជនជនបទ ដើម្បីធ្វើការបំរើដល់ អង្គការកសិករ និងជំនួញសហគមន៍

កម្មវិធីផ្សេងទៀតរបស់អង្គការ សេដ្ឋកិច្ច

សេវាកម្មប្រឹក្សាយោបល់ស្រាវជ្រាវ និងការអភិវឌ្ឍន៍

- ការសិក្សាអំពីមូលដ្ឋានគ្រឹះ និងលទ្ធភាពរបស់គម្រោង
- ការតាមដាន និងវាយតម្លៃគម្រោង
- សេវាកម្មប្រឹក្សាយោបល់ផ្សេងៗទៀត ដែលផ្តោតលើការស្រាវជ្រាវ

ការបោះពុម្ពផ្សាយ និងទំនាក់ទំនង

- ការបោះពុម្ពនូវឯកសារចំណេះដឹង ព័ត៌មាន និងផ្សព្វផ្សាយនូវបច្ចេកទេសផ្សេងៗទៀត
- កម្មវិធីវិទ្យុ ដើម្បីចែករំលែកចំណេះដឹង បទពិសោធន៍ពីគ្នាទៅវិញទៅមក ជាពិសេស ពិភពកសិករទៅកសិករ
- ការផលិត និងចែកផ្សាយនូវឯកសារព័ត៌មានអំពី សេដ្ឋកិច្ច

បរិស្ថាន និងសុខភាព

- ការតាមដានដល់ការប្រើប្រាស់នូវថ្នាំពុល និងថ្នាំគីមីផ្សេងៗទៀត
- ការចងបណ្តាញ និងអប់រំទៅដល់អ្នកប្រើប្រាស់ (អ្នកបរិភោគ)
- សេវាកម្មលើផ្នែកត្រួតពិនិត្យគុណភាព និងវិញ្ញាប័ណ្ណប័ត្រផលិតផលសរីរាង្គ

ទិដ្ឋភាពទូទៅអំពីការគ្របដណ្តប់ និងឥទ្ធិពលរបស់កម្មវិធី

- សេដ្ឋកិច្ច កំពុងធ្វើការជាមួយគ្រួសារកសិករចំនួន ៩០ ០០០ គ្រួសារ (ប្រមាណ ៥% នៃគ្រួសារកសិករ ទូទាំងប្រទេស) និងប្រមាណ ៤៥០ ០០០ នាក់ ដើម្បីពង្រឹងលក្ខណ៍នៃការរស់នៅរបស់ពួកគាត់ និង លក្ខណ៍នៅក្នុងសហគមន៍របស់ពួកគាត់
- នៅក្នុងភូមិចំនួន ២៨០០ ភូមិ (ប្រមាណ ២០% នៃចំនួនភូមិនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា) និង ៥០០ ឃុំ (ប្រមាណ ៣០% នៃចំនួនឃុំទូទាំងប្រទេស) និងនៅក្នុង ២០ ខេត្ត នៃ ២៤ ខេត្តក្រុងទូទាំងប្រទេស

- យុវជនជនបទច្រើនជាង ៣០០ នាក់ កំពុងស្ថិតនៅក្នុងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលជំនាញ កសិកម្ម និង អភិវឌ្ឍន៍ជនបទ
- អ្នកពាក់ព័ន្ធប្រមាណជាង ១០០០ នាក់ផ្សេងទៀត ជាពិសេសគឺគ្រូបង្រៀននៅតាមសាលា និង អជ្ញាធរ មូលដ្ឋានកំពុងតែធ្វើការសហការគ្នាជាមួយ សេដ្ឋកិច្ច ដើម្បីជម្រុញការអភិវឌ្ឍន៍ដោយ អាស្រ័យលើខ្លួនឯង
- កសិករ ៧០ ០០០ គ្រួសារកំពុងបង្កើនផលិតកម្មកសិកម្ម ដោយការប្រើប្រាស់នូវគំនិតរកឃើញ ថ្មីៗ នៅក្នុង កសិកម្មតាមគោលការណ៍ធម្មជាតិ ជាពិសេសគឺ ប្រព័ន្ធប្រពលវប្បកម្មស្រូវតាម គោលការណ៍ ធម្មជាតិ (ប.វ.ស)
- ប.វ.ស. ត្រូវបានណែនាំដំបូងដោយ អង្គការ សេដ្ឋកិច្ច ហើយបានធ្វើការផ្សព្វផ្សាយទៅដល់ ទូទាំងប្រទេស ដោយរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលមួយចំនួនទៀត (កសិករដែល អនុវត្តប.វ.ស. មានច្រើន ជាង ១០០ ០០០ នាក់)
- ក្រុមសន្សំប្រាក់មាន ៤៥០០ ក្រុមជាមួយនិងសមាជិក ៧០ ០០០ នាក់ (ស្ត្រីជាង ៥០%) និង មានទុន សន្សំចំនួន ១.៦ លានដុល្លារអាមេរិក
- ក្រុមផលិតក្រីក្រចំនួន ៨០០០ ក្រុមត្រូវបានផ្សារភ្ជាប់មកកាន់ទីផ្សារ

ទិដ្ឋភាពទូទៅរបស់កម្មវិធី អភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន

កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋានរបស់យើងផ្តោតលើការពង្រឹងសមត្ថភាព ការគាំទ្រ ការគ្រប់គ្រង និងភាពជាអ្នកដឹកនាំទៅដល់:

- ការផ្សព្វផ្សាយពីកសិករទៅកសិករ
- ក្រុមសន្សំប្រាក់ និងបណ្តាញ (ការសន្សំប្រាក់ដើម្បីភាពអាស្រ័យលើខ្លួនឯង)
- អង្គការអ្នកផលិត
- អង្គការជំនួញសហករណ៍
- ការអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ ឬសមាគមន៍អភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន
- សហគមន៍កសិករអ្នកប្រើប្រាស់ទឹក

ការផ្សព្វផ្សាយពិភពលោកទៅកសិករ

- ការកំណត់ និងជ្រើសរើសនូវកសិករដែលមានសក្តានុពល ដើម្បីធ្វើការគាំទ្រឱ្យក្លាយ ជាកសិករ បង្កោល និងកសិករផ្សព្វផ្សាយ
- ការបណ្តុះបណ្តាលដល់ កសិករបង្កោល និងកសិករផ្សព្វផ្សាយ
- ការគាំទ្រដល់ការចាប់ផ្តើមនូវ ការបង្ហាញកសិដ្ឋានគំរូ ដើម្បីបង្រៀនដល់កសិករ
- ការគាំទ្រ និងការអភិវឌ្ឍន៍បណ្តាញកសិករបង្កោល និងកសិករផ្សព្វផ្សាយ ដើម្បីផ្តល់ ជូននូវ សេវាកម្មបច្ចេកទេស និងវត្ថុធាតុដើមមួយចំនួនដូចជា (គ្រាប់ពូជ កូនមាន់ កូនជ្រូក ជាដើម) ទៅដល់កសិករផ្សេងទៀត

ក្រុមសន្សំប្រាក់ និងបណ្តាញ

- ការកំណត់នូវអ្នកភូមិដែលចំណាប់អារម្មណ៍ធ្វើការជាមួយគ្នា លើការចងក្រងក្រុម សន្សំប្រាក់នៅតាម ភូមិ
- ការបណ្តុះបណ្តាលដល់អ្នកដឹកនាំក្រុម
- ការគាំទ្រដល់ការបង្កើតសមាគមន៍ភូមិនៃក្រុមសន្សំ
- ការបណ្តុះបណ្តាលដល់អ្នកសម្របសម្រួលក្រុមសន្សំប្រាក់
- ការអភិវឌ្ឍន៍បណ្តាញនៃអ្នកសម្របសម្រួលក្រុមសន្សំថ្នាក់ភូមិ
- ការគាំទ្រដល់ការគ្រប់គ្រង និងពង្រឹងសមត្ថភាពទៅដល់អ្នកសម្របសម្រួលបណ្តាញ

អង្គការអ្នកផលិត

ក. ជួយដល់ការបង្កើតក្រុមផលិត

- សហករណ៍អ្នកផលិតស្រូវសិរីរាង្ស
- ក្រុមអ្នកផលិតបន្លែសិរីរាង្ស
- ក្រុមអ្នកផលិតមាន់
- សហករណ៍ទីផ្សារ និងអ្នកផលិតជ្រូក

ខ. ការគាំទ្រដល់ការគ្រប់គ្រង និងពង្រឹងសមត្ថភាព ទៅដល់អ្នកដឹកនាំ និងអ្នកគ្រប់គ្រងក្រុម និង សហករណ៍

គ. ការផ្សារភ្ជាប់អ្នកផលិតមកាន់ទីផ្សារដែលបានបង្កើត ឬអភិវឌ្ឍន៍ដោយ សេដ្ឋកិច្ច

អង្គការជំនួញសហករណ៍

- ប្រភេទនៃជំនួញសហករណ៍
  - តួបសហគមន៍
  - សហករណ៍រោងម៉ាស៊ីនកិនស្រូវ
  - សហករណ៍ផលិតចំណីសត្វ
- ជំនួយរបស់ សេដ្ឋកិច្ច
  - ការសម្របសម្រួលដំណើរការនៃការបង្កើតសហករណ៍
  - ការពង្រឹងសមត្ថភាពដល់អ្នកដឹកនាំ និងអ្នកគ្រប់គ្រង
  - ការគាំទ្រការចងបណ្តាញរវាងអ្នកដឹកនាំសហករណ៍
  - ការផ្សារភ្ជាប់ទៅកាន់អ្នកវិនិយោគដែលមានសក្តានុពល

ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច ឬសមាគមន៍អភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន និងបណ្តាញ

ការកសាងសមត្ថភាព ការបែងចែកធនធាន ការផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែកការដឹកនាំ និងគ្រប់គ្រងទៅដល់កំរិតផ្សេងគ្នានៃអង្គការ

- បណ្តាញអភិវឌ្ឍន៍ថ្នាក់ភូមិ (បណ្តាញនៃតំណាងក្រុមជួយខ្លួនឯងនៅតាមភូមិ)
- បណ្តាញអភិវឌ្ឍន៍ថ្នាក់ឃុំ (បណ្តាញនៃតំណាង បណ្តាញអភិវឌ្ឍន៍ថ្នាក់ភូមិ)
- បណ្តាញស្រុក ឬសមាគមន៍អភិវឌ្ឍន៍ថ្នាក់ស្រុក (បណ្តាញនៃតំណាងបណ្តាញឃុំ)
- បណ្តាញខេត្ត (បណ្តាញនៃតំណាងបណ្តាញថ្នាក់ស្រុក)
- បណ្តាញថ្នាក់ជាតិ (បណ្តាញនៃតំណាងបណ្តាញថ្នាក់ខេត្ត)

ការអភិវឌ្ឍន៍ទីផ្សារផលិតផល

- ប្រតិបត្តិការ ហាងទីផ្សារកសិផល និងធម្មជាតិ សេដ្ឋកិច្ច ចំនួន ៣ នៅក្នុងទីក្រុង ភ្នំពេញ
- ការលក់ដុំ និងចែកចាយ នូវផលិតផលទីផ្សារកសិផល និងធម្មជាតិ ទៅដល់អ្នកលក់រាយ ផ្សារទំនើប សណ្ឋាគារ និងភោជនីយដ្ឋាននៅទីក្រុងភ្នំពេញ សៀមរាប និង ខេត្តព្រះសីហនុ
- ពាណិជ្ជកម្ម និងទីផ្សារ និងការវិនិយោគគាំទ្រដល់ ជំនួញសហគមន៍ ឬជំនួញសហករណ៍

- កម្មវិធីអប់រំអ្នកបរិភោគតាមរយៈកម្មវិធីវិទ្យុ ឯកសារព័ត៌មាន ការប្រជុំជាមួយអ្នក បរិភោគ និង ទស្សនៈកិច្ចសិក្សារបស់ក្រុមអតិថិជនទៅកាន់មូលដ្ឋាន

ការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញដល់យុវជនជនបទ

- ក្រុមគោលដៅ: យុវជនជនបទដែលបានរៀនត្រឹមកម្រិតថ្នាក់វិទ្យាល័យ និងជាកូនចៅកសិករក្រីក្រ
- វិជ្ជាជីវៈរបស់សិក្ខាកាម: អ្នកគ្រប់គ្រងកសិដ្ឋាន អ្នកគ្រប់គ្រងអង្គការកសិករ អ្នកសម្របសម្រួលក្រុមសន្សំប្រាក់ ជំនួញសហគមន៍ និងអ្នកសម្របសម្រួលការអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន
- ការបង្រៀនសុទ្ធរយៈពេលមួយឆ្នាំ និងការបង្រៀនដោយតាមដានរយៈពេលមួយឆ្នាំ
- ការបណ្តុះបណ្តាលផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងការងារមូលដ្ឋានជាក់ស្តែង: បណ្តុះបណ្តាលរយៈពេលមួយទៅពីរសប្តាហ៍ និងចុះអនុវត្តផ្ទាល់ និងលំហាត់កិច្ចការផ្ទះ រយៈពេលពីរទៅបី សប្តាហ៍

សង្ខេបនូវយុទ្ធសាស្ត្រសំខាន់ៗ: អ្វីដែលយើងអាចធ្វើបាន យើងនឹងធ្វើឱ្យអស់ពី

លទ្ធភាព

- កសាងសមត្ថភាពកសិករ ដោយប្រើប្រាស់នូវវិធីសាស្ត្រភាពអាស្រ័យលើខ្លួនឯង ការគិតជាវិជ្ជមាន និងវិធីសាស្ត្រមូលដ្ឋានគ្រឹះទីផ្សារ
- ការរួមបញ្ចូលនូវការគាំទ្រផ្នែកផលិតកម្ម ជំនួញឬទីផ្សារ និងកាសន្សំឬឥណទាន ដើម្បីបង្កើតនូវប្រសិទ្ធភាព នៅក្នុងតំបន់មួយជាក់លាក់
- ការជ្រើសរើសនូវអ្នកដឹកនាំមូលដ្ឋាន ឬអ្នកដឹកនាំក្រុម និងសហគ្រិនដែលពោពេញ ដោយសក្តានុពល ដើម្បីកសាងនូវសមត្ថភាពរបស់ពួកគាត់ ធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍ ដឹកនាំ និងគ្រប់គ្រងកសិដ្ឋានរៀនសូត្រ អង្គការកសិករ និងជំនួញសហគមន៍

សង្ខេបនូវយុទ្ធសាស្ត្រសំខាន់ៗ

- ការលើកទឹកចិត្ត និងគាំទ្របណ្តាញរវាងអ្នកដឹកនាំក្រុមឬអ្នកដឹកនាំមូលដ្ឋាន សហគ្រិនជនបទ ក្នុងគោលបំណងរៀនសូត្រ ចែករំលែក ការពង្រឹងអំណាចគ្នាទៅវិញទៅមក និងសកម្មភាពសហការគ្នា ដើម្បីផលប្រយោជន៍ទាំងអស់គ្នា ។

- ការវិនិយោគទៅលើយុវជនជនបទ ឱ្យក្លាយទៅជាអ្នកដឹកនាំជនបទ សហគ្រិន និងអ្នកសម្របសម្រួលជនបទ និងអ្នកគ្រប់គ្រងសហករណ៍និងអង្គការអ្នកផលិត
- ជម្រុញអង្គការមូលដ្ឋាន ធ្វើការពាក់ព័ន្ធនិងកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងការគាំទ្រការអភិវឌ្ឍន៍អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានល្អ
- ការចែកចាយទុន ពីអ្នកវិនិយោគដែលមានការទទួលខុសត្រូវចំពោះសង្គម ដើម្បីគាំទ្រដល់ជំនួញសហករណ៍ឬសហគមន៍

អ្វីដែលយើងអាចធ្វើបាន យើងនឹងធ្វើឱ្យអស់ពីលទ្ធភាព

